

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Kód materiálu:	VY_12_INOVACE_22_PROC_SE_RIKA		
Název materiálu:	Proč se říká		
Předmět:	Český jazyk	Ročník:	3.
Časová dotace:	2 x45 min	Datum ověření:	16. 11. 2012
Jméno autora:	Mgr. Pavla Besedová		
Klíčová slova:	Pořekadla, slovní spojením, význam rčení, dramatizace, ilustrace k textu		
Výchovné a vzdělávací cíle:	Žák formuluje vlastní nápady a myšlenky, tvoří odhady a domněnky na základě vlastních zkušeností. Žák porozumí přečtenému textu a své porozumění vyjádří kresbou a dramatizací.		
Rozvíjené klíčové kompetence:	Komunikativní - žák srozumitelně formuluje své myšlenky a názory, sdílí je s ostatními, naslouchá názorům ostatních Sociálně personální - žák aktivně spolupracuje, podílí se na práci skupiny		
Anotace, metodický list:	Příprava na vyučovací hodinu rozvíjející čtenářskou gramotnost.		
Použité zdroje:	PTÁČKOVÁ, Jindřiška. Zapište si za uši: říkadla, pohádky a jiné hrátky. Vyd. 1. Ilustrace Olga Franzová. V Praze: Knižní klub, 2009, 119 s. ISBN 978-80-242-2573-9.		

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Popis hodiny	<p>1) Na koberci v kruhu - povídání s žáky o tom, zda už někdy slyšeli, že se říká... (uvést některá ustálená slovní spojení). Zeptat se na důvod, proč se to říká - jaké důvody může člověk mít pro to, že použije takovéto vyjádření. 5 min</p> <p>2) "Malý veselý testík na pořekadla a slovní spojení" - nejprve pracuje každý sám, poté se žáci sejdou v malých skupinkách (3 - 5 žáků). Žáci si tipují význam různých rčení, své porozumění porovnávají s ostatními spolužáky ve skupině. Společná diskuse. 10 min</p> <p>3) Seznámení s knížkou "Zapište si za uši" a vyhledání odpovědí z testíku. (Ideální by bylo, pokud bychom měli k dispozici více kusů knihy, aby řešení mohli žáci hledat samostatně) 10 min</p> <p>4) Dramatizace básně - vybereme z knihy básničku, ve které se vysvětluje, proč se říká... Nejprve modelujeme situaci na jedné z básní, poté rozdáme do skupin básničky (do každé skupiny jinou) a každá skupina má za úkol zdramatizovat jedno z rčení. Na tabuli rozvěsíme nebo napíšeme na barevné papíry různá rčení (všechna, která skupiny dramatizují a také nějaká navíc). Poté, co skupina předvede svou dramatizaci, ostatní se snaží určit, které z rčení skupina dramatizovala. 45 min</p> <p>5) Kresba - každý z žáků si vybere jedno z rčení napsaných na tabuli, nebo si může vyhledat v knize jiné a pokusí se vyjádřit toto rčení v kresbě. Galerie a hodnocení. 20 min</p>
---------------------	---

Příloha 1

Malý veselý testík na pořekadla a slovní spojení

Uhodnete, proč se říká....?

PŘIJÍT NA KLOUB

- a) Pan doktor při operaci po dlouhém hledání konečně objevil nemocný kloub.
- b) Najít příčinu něčeho.
- c) Připlazit se po kolenou a sedřít si kůži až na kloub.

KOUPIT ZA BABKU

- a) Pořídit něco za nepatrnou částku.
- b) Obětovat vlastní babičku pro získání něčeho, po čem toužíme.
- c) Jakožto platidla použít chrousta (lidově babka).

JDE NA MĚ SPANÍ

- a) Chce se mi spát.
- b) Jen tam zmizela mezera, správně má být "s paní". Prostě na vás někdo jde a paní si vzal na pomoc.
- c) Něco ošklivého jste provedli spánku a ten vám to teď jde oplatit.

UHODIT HŘEBÍČEK NA HLAVIČKU

- a) Zdůraznit vlastní šikovnost - vždyť jste se mohli klidně klepnout do palce!
- b) Dokončit originální výzdobu hlavy.
- c) Přesně se vyjádřit.

TEČE MU DO BOT

- a) Šetrně vyjádřeno, že se někdo počural.
- b) Dotyčnému hrozí, že něco nestihne, či cítí, že se na něj řítí průšvih.
- c) Má vratkou obuv a právě prší.

RANNÍ KUROPĚNÍ

- a) Padá rosa - kuropí. Asi takhle: déšť kropí či skrápí zemi a rosa je drobnější. Jenom tak - kuropí.
- b) Ranní zpěv (pění) kuru, či jinak - kohoutí kokrhání. Kuro-pění.
- c) Zpěv na kuru při ranní mši v kostele. Časem se zapomnělo, z čeho tohle sousloví vzniklo, a kroužek nad u zmizel.

Příloha 2 - k rozstříhání pro skupiny

Hrom do police

Nevíte, proč naší Lidce,
říkají **hrom do police**?
Třeba proto, že má v plánu
být jako **slon v porcelánu**?
Sedne na stůl, spadne sklenka,
zbyly střepy, byla tenká.
Rozbít vázu? To je dílo!
I to se jí podařilo.
Prostě ji tak uchopila,
aby vodu vyměnila
narcisům i tulipánům.
Chudák váza. Už je v pánu.

Chlubilská

Když se **chlubiš cizím peřím**,
už ti nikdo neuvěří,
žeš vymyslel něco sám.
Řekne - hele, já tě znám,
pověz, od koho to máš!
Povídal to táta váš?
Bratr, sestra, dědeček?
Nebo v televizi řek
moderátor tuhle moudrost?
Jdi s tím někam!
Už tě mám dost!

Padací pusa

Řekla máma jednoho dne:
"Že ti pusa neupadne!"
Potají jsem na ni sahal.
Držela. Tak to mám štěstí -
trochu jsem si dneska zalhal.

Jak se plave?

Řekl pan učitel Mareš"
"Děvče, děvče, **ty v tom plaveš!**"
A v čem? V bazénu? Či v řece?
U tabule stojím přece!
Aha - diktát z češtiny.
Moc mi nejdou dy-ty-ny.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Co má Jirka za ušima

Jirka prý má za ušima.
Třeba něco napsáno?
Že je správný? Že je prima?
To asi ne. Takže jinak:
Není hloupý - aha, chytrý!
Takhle je to! No ano!

Co mi to běhá po zádech?

Hrůzou se až tají dech,
Když **běží mráz po zádech**.
Sláva, není s velkým M,
což je pan Mráz. Každý den
Když se váží, to je síla!
Metrák a půl, plus dvě kila!

Co se stalo tátovi?

Táta prý se dneska nadřel,
až se z něho kouřilo.
No - já nevím. Že by kouřil?
To tu ještě nebylo.
Odkud asi kouř vycházel?
Z pusy, z nosu, uší snad?
Uvidíme. Jistě o tom
bude večer povídat.
Že nám natřel modře vrátka,
také trávník posekal,
vyplel záhon, zalil kytky....
A pak s bráškou fotbal hrál.

Za pár kaček štěňátko

Kolébavě, líně jdou
jedna kačka za druhou,
druhá kačka za první -
no a já se loudám s ní.

Strýček Ferda včera slíbil,
že mi nechá štěňátko.
Za pár kaček. Je to hodně?
Dovíte se zakrátko.

Spráskl ruce strýček Ferda
a hned tetu přivolal:
"Koukni na to hloupé klouče!
Vždyť bych mu to štěně dal
zadarmo a ještě přidal
třeba míček na hraní!
Jen jsem si tak žertoval
s těmi dvěma kačkami.

Pár kaček se jen tak říká,
pamatuj si synovče.
Tu máš štěně, běž s ním domů.
A že zdravím rodiče!"